

“प्रयोगमैत्री संरचना ,शिक्षा,पर्यटन र कृषि-समतामुलक विकास इन्द्रसरोवरको समृद्धि”

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

कुलेखानी मकवानपुर

बागमती प्रदेश नेपाल

गाउँपालिका स्तरिय वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम

मिति २०७८/०५/१ र २ गते

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका कृषि विकास साखा

कृषि विकास संयोजक

कुमार पौडेल

कृषि विकास शाखाको कर्मचारी विवरण

१. कुमार पौडेल -कृषि विकास संयोजक तथा २ न वडा प्राबिधिक सम्पर्क न. ९८४५२८७८२९
२. सृष्टी सिग्देल - १ न वडा प्राबिधिक सम्पर्क न. ९८४५९०५४५९
३. संगीता पाख्रिन -३ न वडा प्राबिधिक सम्पर्क न. ९८४९३७६१०३
४. सर्मिला न्यौपाने- ४ न वडा प्राबिधिक सम्पर्क न. ९८४५६१९८६५
५. अनिता कुमारी- लामा ५ न वडा प्राबिधिक सम्पर्क न. ९८६२४२६०६०

कृषि संग सम्बन्धित केहि महत्वपूर्ण तथ्यांकहरु

क्र.स.	विवरण	वडा न. १	वडा न. २	वडा न. ३	वडा न. ४	वडा. ५	जम्मा
१.	कृषि सहकारी संख्या	१ वटा	२ वटा	२ वटा	२ वटा	१ वटा	८ वटा
२.	कृषक समूह संख्या	१० वटा	२४ वटा	२१ वटा	११ वटा	१८ वटा	८४ वटा
३.	कोल्ड च्याम्बर संख्या	-	१	-	-	१ वटा	२ वटा
४.	आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा दर्ता भएका कृषि तथा पशुपन्छी फर्म संख्या(केहि थप घट हुन सक्ने)	२ वटा	१२ वटा	२ वटा	५ वटा	४ वटा	२५ वटा
५.	गाउँपालिकामा सुचिकृत भएका फर्म हरु	२ वटा	२ वटा	१ वटा	२ वटा	१ वटा	८ वटा
६.	रासायनिक मल बिक्रि गर्न इजाजत प्राप्त कृषि सहकारी संख्या	१ वटा	२ वटा	१ वटा	१ वटा	१ वटा	६ वटा
७.	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका भित्रको मुख्य कृषि बजार संख्या	२ वटा	२ वटा	२ वटा	३ वटा	२ वटा	११ वटा

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा विभिन्न कृषि सहकारी मार्फत वितरण भएको रसायनिक मलको विवरण

क्र.स	मल बिक्रि गर्ने सहाकारी संस्था	वडा न.	युरिया	डिएपी	पोटास
१.	इन्द्रसरोवर कृषि सहकारी संस्था लि.	वडा न. १	८३० बोरा	५९० बोरा	४० बोरा
२.	अमर सना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	वडा न. २	७५५ बोरा	२५५ बोरा	२० बोरा
३.	सरस्वरती साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	वडा न. २	३८० बोरा	९० बोरा	१० बोरा
४.	आजदेश्वोर कृषि सहाकारी संस्था लि.	वडा न. ३	६१० बोरा	१७५ बोरा	५ बोरा
५.	गतिशील साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	वडा न. ४	८३५ बोरा	५७० बोरा	२० बोरा
६.	महाचुनी कृषि सहकारी संस्था लि.	वडा न. ५	७६९ बोरा	४६० बोरा	१० बोरा
	जम्मा		४१७९ बोरा २,०८,९५० के.जि.	२१४० बोरा १,०७,००० के.जि	१०५ बोरा ५,२५० के.जि.

गाउँपालिकाबाट स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयनको अवस्था

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	स्वीकृत बजेट	कार्यान्वयनको अवस्था	सम्पन्न प्रतिशत
१.	उत्कृष्ट कृषक सम्मान कार्यक्रम	१,००,०००।-	सम्पन्न	१०० %
२.	उन्नत जातको बिउ अनुदान ५० प्रतिशत	३,००,०००।-	सम्पन्न	१००%
३.	कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसायी किसानहरुलाई सहकारी मार्फत व्याज अनुदान ७० %	५,२०,०००।-	सम्पन्न	१००%
४.	प्राङ्गारिक मल अनुदान	३,००,०००।-	सम्पन्न	१००%
५.	मत्स्य विकास कार्यक्रम	५,००,०००।-	सम्पन्न	१००%
६.	माटो परिक्षण तथा कृषि चुन अनुदान	६,७५,०००।-	सम्पन्न	१००%
७.	मकै बिउ अनुदान	८५,०००।-	सम्पन्न	१०० %
८.	एक घर एक फलफुल विभिन्न प्रजातीका फलफुल खेती विस्तार विकास कार्यक्रम	८,८५,०००।-	सम्पन्न	१००%

गाउँपालिकाबाट स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयनको अवस्था

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	स्वीकृत बजेट	कार्यान्वयनको अवस्था	सम्पन्न प्रतिशत
९.	कृषि क्षेत्रलाई व्यवसायीकरण गरि नमुना क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने वडा न २ कुलेखानी	२०,००,०००।-	सम्पन्न	१००%
१०.	अमर साना किसान तथा महाचुनी कृषि सहकारीको कोल्ड च्याम्बर संचालनको लागि बिधुतिकरण अनुदान	१,०८,०००।-	सम्पन्न	१००%
११.	माटो ल्याबकोलागि आवश्यक फर्निचर खरिद	६०,०००।-	सम्पन्न	१००%
१२.	कृषक समूह संचालनकोलागि आवश्यक स्टेशनरी बितरण	२,५०,०००।-	सम्पन्न	१००%
	जम्मा बजेट	५७,८३,०००।-		१००%

प्रदेश सरकारबाट प्राप्त शसर्त अनुदान कार्यक्रम

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	स्वीकृत बजेट	कार्यन्वयनको अवस्था	सम्पन्न प्रतिशत
१.	स्थानिय तहमा मिनि/डिजिटल मोवाइल माटो ल्याव स्थापना तथा परिक्षण कार्य संचालनकाकोलागि सशर्त अनुदान	५,००,०००।-	सम्पन्न भएको	१००%

संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	स्वीकृत बजेट	कार्यन्वयनको अवस्था	सम्पन्न प्रतिशत
१.	राष्ट्रिय र स्थानीय महत्वका खाद्य तथा पोषण सुरक्षाममा टेवा पुर्याउने वाली वस्तको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम संचालन	२४,००,०००।-	सम्पन्न	९७%
२.	उन्नत जातको मकै बिउमा अनुदान	२,७३,०००।-	सम्पन्न	६५%
	जम्मा	२६,७३,०००।-		

कृषि ज्ञान केन्द्रसंगको सहकार्यमा संचालन भएका कार्यक्रमहरू

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	स्वीकृत बजेट	कार्यन्वयनको अवस्था	सम्पन्न प्रतिशत
१.	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना ब्लक विकास कार्यक्रम (फाखेल तरकारी ब्लक संचालक समिति इन्द्रसरोवर ४ र ५	२५,००,०००।-	सम्पन्न	९३%
२.	संरचित संरचनामा तरकारी खेति(फाखेल कृषि सहकारी संस्था लि. इन्द्रसरोवर ४	२,६८,०००।-	सम्पन्न	१००%
३.	संरचित संरचनामा तरकारी खेति(गतिशील साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. इन्द्रसरोवर ४	२,६८,०००।-	सम्पन्न	१००%
४.	संरचित संरचनामा तरकारी खेति(महाचुनी कृषि सहकारी संस्था लि. इन्द्रसरोवर ५	२,६८,०००।-	सम्पन्न	१००%
५.	प्रांगारिक कृषि प्रवर्दन कार्यक्रम (डिम्डूङ्ग कृषि फर्म इन्द्रसरोवर ४	३,८५,०००।-	सम्पन्न	१००%
६.	प्रांगारिक कृषि प्रवर्दन कार्यक्रम (सक्सेस कृषि तथा पशुपन्छी फर्म इन्द्रसरोवर २	३,८५,०००।-	सम्पन्न	१००%

कृषि ज्ञान केन्द्रसंगको सहकार्यमा संचालन भएका कार्यक्रमहरू

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	स्वीकृत बजेट	कार्यन्वयनको अवस्था	सम्पन्न प्रतिशत
७.	कृषि यान्त्रिकरण प्रवर्द्धन कार्यक्रम (गतिशील साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. इन्द्रसरोवर	९०,०००।-	सम्पन्न	१००%
८.	कृषि यान्त्रिकरण प्रवर्द्धन कार्यक्रम (आमर साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. इन्द्रसरोवर २	१,५५,०००।-	सम्पन्न	१००%
	जम्मा	४३,१९,०००।-		

आ.व. २०७७/०७८ मा संचालन हुन नसकेका कार्यक्रमहरू

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	बजेटको स्रोत	स्वीकृत बजेट	संचालन हुन नसक्नुको कारण
१.	कृषक दर्ता व्यवस्थापन कार्यक्रम	संघिय सरकार	३,००,०००।-	किसान सुचिकरण एप्स तयार ढिलो भएकोले
२.	कृषि तथा पशुपन्छी सम्बन्धि तथ्यांक आवाधिक कार्यक्रम	संघिय सरकार	१,००,०००।-	कार्यक्रम संचालन निर्देशिका नआएकोले
३.	कृषि यान्त्रिकरण मर्मत तालिम तथा व्यवसायीकरण अनुदान ५० % ५ जनालाइ	गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोत	५,००,०००।-	कोभिड १९ को कारणबाट तालिम संचालन गर्न नसकिएको
४.	कृषि क्षेत्रलाइ व्यवसायीकरण गरि नमुना क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने वडा न ३ सिस्नेरी	गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोत	२०,००,०००।-	
			२९,००,०००।-	

उत्कृष्ट कृषक सम्मान कार्यक्रम

पृष्ठभूमि/औचित्य

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका अन्तर्गतका सम्पूर्ण वडाका व्यक्तिहरुको मुख्य पेशा कृषि नै रहेको छ । कृषि तथा पशुपन्छी पालनको क्षेत्रमा निरन्तर काम गर्दै आउनुभएको उत्कृष्ट कृषकहरुलाई प्रोत्साहन तथा हौसला प्रदान गर्ने उदेश्यका साथ यस कार्यक्रम संचालन गरिएको हो ।

संचालन गरिएको क्रियाकलापहरु

प्रत्येक वडाको कृषि तर्फ १ जना र पशु तर्फ १ जनागरी जम्मा १० जना कृषकहरुलाई सम्मान प्रमाणपत्रको साथ नगद रु १०००० को दरले नवौँ गाउँ सभा बाट सम्मान कार्यक्रम सम्पन्न गरियो ।

उत्कृष्ट कृषक सम्मान कार्यक्रमको तस्बिरहरु

उन्नत जातको बिउ अनुदान ५० प्रतिशत

पृष्ठभूमि/औचित्य

विश्वभर फैलिएको कोभिड १९ को प्रकोपको कारणबाट समग्र अर्थतन्त्रमै नकारात्मक असर गरेको समयमा यस इन्द्रसरोवर गाउँपालिका पनि कोभिड १९ को असरबाट टाढा रहन सकेन फलस्वरूप यहाको समग्र कृषि क्षेत्रमा पनिआसर गर्यो । किसानले उत्पादन गरेको कृषि उत्पादन ले बजार नपाउने तथा बिक्रि भएपनि लगानी उठाउन समेत मुस्किल भयो । बिउ किन्न समेत गाह्रो भएका किसानहरुलाई राहत होस भनि ५० प्रतिशत अनुदानमा बिउ बितरण कार्यक्रम संचालन गरिएको हो ।

संचालन गरिएको क्रियाकलापहरु

क्र.स	विवरण	परिमाण
१.	अकबरे खुर्सानी खुर्सानी	४२५ पाकेट १० ग्रामको
२.	धनिया हाइब्रिड	८५० पाकेट ५०० ग्रामको
३.	बुलेट खुर्सानी	१०० पाकेट ६ ग्रामको
४.	सुपरतारा खुर्सानी	६० पाकेट १० ग्रामको
५.	काउली रमिता	९० पाकेट १० ग्रामको
६.	ग्रिन कोरोनेट बन्दा	७० पाकेट १० ग्रामको

उन्नत जातको बिउ अनुदान ५० प्रतिशत

मुख्य उपलब्धिहरू

- १.कोभिड १९ को असरबाट बिउपुजी जुटाउन नसकेको किसानहरूलाई ५० प्रतिशत अनुदानमा बिउ बितरण ।
- २.उन्नत जातको बिउ वितरण गर्दा उत्पादनमा समेत वृद्धि भयको ।

मुख्य समस्या/चुनौती

कृषकको माग अनुसारको बिउ वितरण गर्न नसक्नु ।

उन्नत जातको बिउ अनुदान ५० प्रतिशत कार्यक्रमको तस्बिरहरु

उन्नत जातको बिउ अनुदान ५० प्रतिशत कार्यक्रमको तस्बिरहरु

कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसायी किसानहरुलाई सहकारी मार्फत व्याज अनुदान ७०% कार्यक्रम

पृष्ठभूमि/औचित्य

हाम्रो देस नेपाल कृषि प्रधान देस हो, यहाको ६५% भन्दा धेरै जनता हरुको मुख्य पेसा कृषि नै रहेको छ सोहि सन्दर्भमा इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाको ९०% भन्दा बढी जनताहरुको मुख्य पेसा भनेको कृषि नै हो । यहाँ मुख्य रूपमा तरकारी बालीहरु खेति गरिने भयता पनि थोरै मात्रामा खद्यान्न बलिको समेत खेति हुने गरेको छ, भौगोलिक रूपमा डाँडाकाँडा धेरै भएको र जंगलले ढाकेको क्षेत्र धेरै भएको हुनाले हाल आएर पशुपन्छी पालन तर्फ समेत किसानको चासो बढ्दै गएको समयमा कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) सङ्क्रमको महामारीको कारणबाट विषम परिस्थिति सिर्जना भइ समग्र कृषि क्षेत्र लाई प्रभावित पर्न गयो । बिदेशमा रहनु भएका युवा जनशक्तिहरुलाई तथा गाउँमा नै व्यावासिक कृषि गर्न चाहने कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने उदेश्यले यस कार्यक्रम संचालन गरिएको हो ।

संचालन गरिएको क्रियाकलापहरु

१. ५ वटै वडाहरुमा कार्यक्रम संचालन प्रक्रियाबारेमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन ।
२. निवेदन संकलन
३. वडा कार्यालय तथा वडा प्राविधिक समिति बाट अनुगमन तथा सिफारीस ।
४. गाउँपालिका स्तर ७०% व्याज अनुदान संचालक समितिबाट निर्णय तथा अनुदानको लागि सिफारिस ।
५. सहकारी मार्फत ७०% व्याज अनुदानको ऋण वितरण ।

कृषि तथा पशुपन्ध्री व्यवसायी किसानहरुलाई सहकारी मार्फत व्याज अनुदान ७०% कार्यक्रम

मुख्य उपलब्धिहरु

१. १९ जना कृषकहरुलाई विभिन्न सहकारीहरु मार्फत १,२८,५०,०००/- ७०% व्याज अनुदानमा ऋण लगानी गरियो जसबाट १९ जना व्यावसायिक कृषक बन्न सफल ।

१.अमित लामा स्वीकृत रकम रु. ५,००,०००/-

२.मखनमाया बलामी स्वीकृत रकम रु. ३,००,०००/-

३.दिपक वाइबा स्वीकृत रकम रु. १०,००,०००/-

४.सर्मिला स्याङ्तान स्वीकृत रकम रु. १०,००,०००/-

५.माछापुच्छ्रे कृषि तथा पशुपंछि फर्म स्वीकृत रकम रु. १०,००,०००/-

६.सरिता बस्नेत स्वीकृत रकम रु. २,००,०००/-

७.इन्द्र बहादुर बलामी स्वीकृत रकम रु. १०,००,०००/-

८.सत्यस्वोर कृषि तथा पशुपंछि फर्म स्वीकृत रकम रु. ५,००,०००/-

९.सबिता कृषि फर्म स्वीकृत रकम रु. ५,००,०००/-

१०.गंगा थापा मगर स्वीकृत रकम रु. २,००,०००/-

११.कालीदेवी कृषि तथा पशुपंछि फर्म प्रोपाइटर कालु शि.लामा रु. ८,५०,०००/-

१२.नानीमैया रेग्मी स्वीकृत रकम रु. ८,००,०००/-

१३.उर्मिला ब्लोन स्वीकृत रकम रु. ९,००,०००/-

१४.इन्द्रमाया थिंग स्वीकृत रकम रु. ३,००,०००/-

१५.मुना चौलागाईं स्वीकृत रकम रु. ५,००,०००/-

१६.सुनिता थिंग स्वीकृत रकम रु. ३,००,०००/-

१७.सुक ब.रुम्बा स्वीकृत रकम रु. १०,००,०००/-

१८. सुनिता डिम्डूङ्ग स्वीकृत रकम रु. १०,००,०००/-

१९. मान कुमारी तामाङ्ग स्वीकृत रकम रु. १०,००,०००/-

कृषि तथा पशुपन्ध्री व्यवसायी किसानहरुलाइ सहकारी मार्फत ब्याज अनुदान ७०% कार्यक्रम

मुख्य समस्या/चुनौती

१. कोभिड १९ को कारण सम्झौता भएअनुसारको सबै कामहरु सम्पन्न गर्न नसक्नु।
२. सहकारी मार्फत ऋण लगानी हुने हुदा सहकारीको नीति नियम र विधान अनुसार ऋण लगानी गर्न ढिलाई हुनु।
३. किसानले समयमा रिन् तथा किस्ता सहकारीमा नबुझाएको कारणबाट ब्याज गणना गर्न समस्या आएको ।

कृषि तथा पशुपन्ध्री व्यवसायी किसानहरुलाई सहकारी मार्फत व्याज अनुदान ७० % सम्बन्धि अभिमुखीकरण कार्यक्रमका तस्बिर हरु

कृषि तथा पशुपन्ध्री व्यवसायी किसानहरुलाइ सहकारी मार्फत व्याज अनुदान ७० % सम्बन्धि अभिमुखीकरण कार्यक्रमका तस्बिर हरु

कृषि तथा पशुपन्ध्री व्यवसायी किसानहरुलाइ सहकारी मार्फत व्याज अनुदान ७०% कार्यक्रमको सहयोग प्राप्त व्यवसायिक किसानहरु

दिपक वाइबा वडा न. ५ कालिज पालन

इन्द्रलाल डिम्डुङ्ग वडा न ४ तरकारी खेति

मुना चौलागाई वडा न ३ तरकारी खेति

कृष्ण कुमार तमाङ्ग वडा
न ४ तरकारी खेति

सुक बहादुर रुम्बा वडा न ४ तरकारी खेति

इन्द्रलाल बलामी न. ५ कुखुरा पालन

प्रांगारिक मल अनुदान ५० प्रतिशत कार्यक्रम

पृष्ठभूमि/औचित्य

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका अन्तर्गतका सम्पूर्ण वडाका व्यक्तिहरुको मुख्य पेशा कृषि नै रहेको र विगत दशौं वर्ष देखि एकै जमिनमा खेति गर्दै आइरहेको तथा नियमित रूपमा अन्दाजको भरमा अत्याधिक रूपमा रसायनिक मल प्रयोग गरिदै आएको छ । रासायनिक मलको अत्याधिक प्रयोग र बालि चक्र अनुसार खेति नहुदा माटोको उर्वराशक्ति कम भइ कृषि उत्पादनमा कमि हुदै आएको छ । बढ्दो रूपमा रसायनिक मल बिसाईको प्रयोग गरि उत्पादित खानेकुरा खादा मानव जीवनमा समेत नकारात्मक असरहरु बढ्दै गएको छ । साथै माटो जाँच गर्दा समेत माटोमा प्रांगारिक पदार्थ अत्यन्त कम देखिएकोले कृषकहरुलाई प्रांगारिक उत्पादनमा जोड दिन प्रोत्साहन गर्न ५०% अनुदानमा प्रांगारिक मल बितरण कार्यक्रम संचालन गरिएको हो ।

प्रांगारिक मल अनुदान ५० प्रतिशत कार्यक्रम

मुख्य उपलब्धिहरू

१. इन्द्रसरोवर गाउँपालिका अन्तर्गतका ५ वटै वडामा गरि जम्मा १७५०० केजी प्रांगारिक मल बितरण कार्य सम्पन्न ।
२. प्रांगारिक मल प्रयोग गर्ने किसानहरूको सकारात्मक प्रतिक्रिया आएको ।

मुख्य समस्या/चुनौती

१. सुरुमा प्रांगारिक मल पर्योग गर्न किसानलाई बुझुना कठिन ।
२. पहिले देखि प्रांगारिक मल प्रयोग गर्ने किसानहरूको प्रांगारिक मलको माग धेरै भएकोले माग अनुसारको मल बितरण गर्न नसक्नु ।

प्रांगारिक मल अनुदान ५० प्रतिशत कार्यक्रमको तस्बिरहरु

मत्स्य विकास कार्यक्रम

पृष्ठभूमि/औचित्य

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका वडा न. १ मार्खु मा अवस्थित नेपालको सबैभन्दा ठुलो मानव निर्मित इन्द्रसरोवर ताल कृषि पर्यटनको लागि चिरपरिचित छ । बागमती प्रदेशको प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्यहरु मध्य १ नम्बर मा पर्न सफल यस तालमा उत्पादन गरिएको माछाको माग अधिक रहेको छ । यहाँ आउने पर्यटकलाई खुवाउने माछा समेत यहाबाट उत्पादन गर्न सकिएको छैन त्यस समस्यालाई हटाउनको लागि इन्द्रसरोवर मत्स्य व्यवसायी संघ संगको सहकार्यमा मत्स्य विकास कार्यक्रम संचालन गरिएको हो ।

मुख्य उपलब्धिहरु

१. इन्द्रसरोवर तालमा ३,७०,००० वटा माछाको भुरा छोडियो ।

मुख्य समस्या/चुनौती

१. तालमा छोडिएको माछाको १०% भन्दा कम मात्रामा मात्रै माछा जीवित रहनु ।
२. खुल्ला रूपमा माछापालन गरिने हुनाले हुर्कन धेरै समय लाग्नु ।

मत्स्य विकास कार्यक्रमको तस्बिरहरु

माटो परिक्षण तथा कृषि चुन अनुदान

पृष्ठभूमि/औचित्य

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका अन्तर्गतका सम्पूर्ण वडाका व्यक्तिहरुको मुख्य पेशा कृषि नै रहेको र विगत दशौं वर्ष देखि एकै जमिनमा खेति गर्दै आइरहेको तथा नियमित रूपमा अन्दाजको भरमा अत्याधिक रूपमा रसायनिक मल प्रयोग गरिदै आएको छ । रासायनिक मलको अत्याधिक प्रयोग र बालि चक्र अनुसार खेति नहुदा माटोको उर्वराशक्ति कम भइ कृषि उत्पादनमा कमि आएको हुदा सो समस्या समाधानकोलागि माटो परिक्षण तथा कृषि चुन अनुदान कार्यक्रम संचालन गरिएको हो ।

संचालन गरिएको क्रियाकलापहरु

- ▶ वडा न ३,५ र १ मा गरि ३ वटा माटोको नमुना संकलन तथा माटोको दिगो व्यवस्थापन तालिम सम्पन्न ।
- ▶ तालिममा जम्मा १११ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

माटो परिक्षण तथा कृषि चुन अनुदान

१. ५ वटै वडाको २२६ जनाको माटो परिक्षण कार्य सम्पन्न गरियो ।
२. प्राप्त रिपोर्टको आधारमा १२० टन चुन वितरण गरियो ।

मुख्य उपलब्धिहरू

सुरुका वर्षहरूमा धेरै माटोको नमुनाको पी.एच. ४.५ देखि ५ सम्म आउने गरेको मा हाल ५ देखि ६ सम्म आएको ।

मुख्य समस्या/चुनौती

अत्यधिक रूपमा रसायनिक मलको प्रयोग हुनु ।

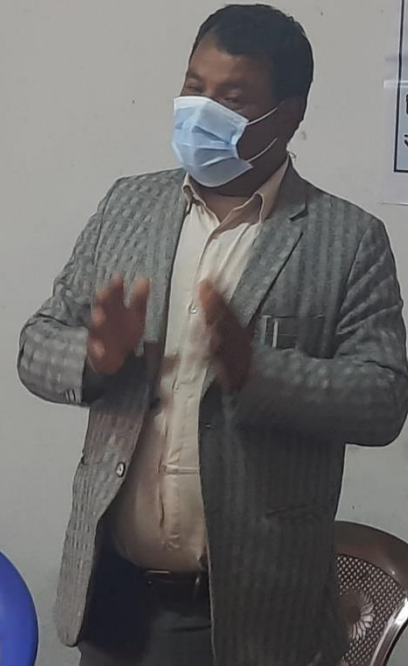

माटोको नमुना संकलन तथा माटोको दिगो व्यवस्थापन तालिमको तस्बिरहरु

माटोको नमुना संकलन विधि तथा
माटोको दिगो व्यवस्थापन सम्बन्धि
१ दिने तालिम
मिति : २०७७/०८/२४ गते
स्थान : इन्द्रसरोवर गाउँपालिका वडा नं. १
आयोजक
इन्द्रसरोवर गाउँपालिका
कृषि विकास शाखा

माटोको नमुना संकलन विधि तथा
माटोको दिगो व्यवस्थापन सम्बन्धि
१ दिने तालिम
मिति : २०७७/०८/१९ गते
स्थान : इन्द्रसरोवर गाउँपालिका वडा नं. ५
आयोजक
इन्द्रसरोवर गाउँपालिका
कृषि विकास शाखा

कृषि चुन वितरणको तस्बिरहरु

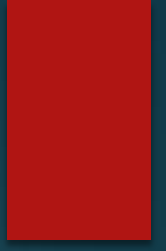

उन्नत जातको मकै बिउमा अनुदान कार्यक्रम

पृष्ठभूमि/औचित्य

यस इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाको आ.व. २०७७/२०७८ मा संघयि ससर्त अनुदान तथा गाउँपालिकाको स्वीकृत बजेट अनुसार (उन्नत जातको मकैको बिउ अनुदान ७५ प्रतिशत) यस गाउँपालिका अर्न्तगतका का ५ वटै वडाका कृषक, कृषक समुह, कृषि सहकारी, कृषि फर्महरु बाट आएको माग बमोजिम उन्नत जातको बिउविजन वितरण कार्यक्रम संचालन गर्न लागिएको हो । ५ वटै वडाका कृषकहरुको मुख्य पेशा कृषि रहेको अवगत नै छ । विगत वर्षौं देखि निरन्तर रूपमा एकै जातको बिउहरु प्रयोग गरि खेती गर्दा रोग किराको प्रकोप बढनुका साथसाथै उत्पादकत्वमा कमी आइरहेको हुनाले उन्नत जातको बिउविजन वितरण गर्दा रोग किराको प्रकोप न्युनिकरण भई उत्पादकत्व वृद्धि गरि समग्र किसानहरुको आर्थिक जीवनस्तर सुधार हुने भएकाले उक्त बिउविजन वितरण कार्यक्रम संचालन गरिएको हो ।

उन्नत जातको मकै बिउमा अनुदान कार्यक्रम

मुख्य उपलब्धिहरु

१. गाउँपालिका अन्तर्गतका कृषि सहकारी, कृषक समूह, कृषि फर्म, कृषकहरुलाई २२९० केजी देउती तथा मनकामना जातको मकैको बिउ बितरण गरियो ।

मुख्य समस्या/चुनौती

१. आवश्यक परेको समयमा मकैको बिउ अभाव हुनु ।
२. मकैको बिउ पाए पनि मूल्य अधिक हुनु ।
३. किसानको मकैको बिउको माग उच्च भएको हुदा माग अनुसारको बिउ उपलब्ध गराउन नसक्नु ।

उन्नत जातको मकै बिउमा अनुदान कार्यक्रमको तस्बिरहरु

एक घर एक फलफुल विभिन्न प्रजातीका फलफुल खेती विस्तार विकास कार्यक्रम

पृष्ठभूमि/ औचित्य

यस इन्द्रसरोवर गाउँपालिका अन्तर्गतका क्षेत्र भित्र रहेका कृषकहरूलाई आर्थिक जिवनस्तर उकास्ने, सरकारको फलफुल उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुने लक्ष्य प्राप्तिका लागि र कृषि पर्यटन प्रवर्द्धन समेत गर्ने उद्देश्यका साथ एक घर एक फलफुल विभिन्न प्रजातिका फलफुल खेत विस्तार कार्यक्रम संचालन गरिएको हो । निरन्तर रूपमा तरकारी खेत गर्दा माटो को उर्बराशक्त समेत कम हुदै गैरहेको अवस्थामा फलफुलको खेत विस्तार गर्न सकेमा उत्पादन को साथ साथै अरबौ रुपैयाको फलफुल आयात भैरहेको अवस्था लाई कम गरि राष्ट्रिय आयमा समेत सहयोग हुने देखि यस कार्यक्रम संचालन गरिएको हो ।

कार्यक्रम संचालनको उद्देश्यहरू

१. फलफुलको पकेट क्षेत्र स्थापना गर्न ।
२. कृषि पर्यटन को विकास गरी पर्यटकहरू लाई कृषि पर्यटन प्रति आकर्षित गराउने ।
३. सरकारको फलफुलमा आत्मनिर्भर हुने उद्देश्यलाई सहयोग गर्नु ।
४. कृषकहरूको आयस्तरमा वृद्धि गर्नु ।

एक घर एक फलफुल विभिन्न प्रजातीका फलफुल वितरणको बिवरण तथा तस्बिरहरु

ओखर	एभोकार्डी	कागती	सुन्तला	निबुवा	अलैची	अम्बा
७२५ बोट	२५०० बोट	३००० बोट	२००० बोट	१००० बोट	२००० बोट	३५०

एक घर एक फलफुल विभिन्न प्रजातीका फलफुल वितरणको तस्बिरहरु

एक घर एक फलफुल विभिन्न प्रजातीका फलफुल वितरणको तस्बिरहरु

एक घर एक फलफुल विभिन्न प्रजातीका फलफुल वितरणको तस्बिरहरु

कृषि क्षेत्रलाई व्यवसायीकरण गरि नमुना क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने वडा न २ र ३ कुलेखानी,सिस्नेरी

पृष्ठभूमि/औचित्य

परम्परागत खेत प्रणालीलाई प्रतिस्थापन गरि कृषिमा नयाँ आधुनिक प्रविधि प्रयोग गरि कृषिमा आधुनिकीकरण माध्यमबाट यहाको कृषि क्षेत्रलाई एक नौमा क्षेत्रको रूपमा विकास गर्नको लागि यस कार्यक्रम संचालन गरिएको हो

क्र.स.	सम्पन्न भयका कम/बितरण भएको सामग्रीहरु	इकाई	परिमाण
१.	थोपा सिंचाई ,मल्लिचंग,किरा छेक्ने जाली सहितको ६*१२ मि को फलामे टनेल निर्माण	वटा	२३
२.	इलेक्ट्रोनिक पम्प २ इन वान	थान	९०
३.	मिनिटिलर ७ एच.पी.	थान	६

कृषि क्षेत्रलाइ व्यवसायीकरण गरि नमुना क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने कार्यक्रम वडा न २ कुलेखानीको तस्बिर हरु

कृषि क्षेत्रलाइ व्यवसायीकरण गरि नमुना क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने वडा न २ र ३ कुलैखानी,सिस्नेरी

वडा न ३ मा सम्पन्न भएका कामहरु

क्र.स.	सम्पन्न भएका काम/बितरण भएको सामग्रीहरु	इकाई	परिमाण
१.	थोपा सिंचाई ,मलचिंग,किरा छेक्ने जाली सहितको ६*१२ मि को फलामे टनेल निर्माण	वटा	१८
२.	इलेक्ट्रोनिक पम्प २ इन वान	थान	१५
३.	मिनिटिलर ७ एच.पी.	थान	८
४.	८*२८ मि.को हाइटेक टनेल निर्माण	वटा	१

कृषि क्षेत्रलाइ व्यवसायीकरण गरि नमुना क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने कार्यक्रम वडा न २ कुलेखानीको तस्बिर हरु

क्र.सं	विवरण	इकाई	परिमाण
१.	बिसादी खरिद	ल स	१
२.	बिउ बिजन खरिद	ल.स.	१
३.	शुष्म खाद्य तत्व खरिद		१
४.	हिलटेक ड्रम		४
५.	थोपा सिंचाई	सेट	४
६.	प्याकेजिङ्ग तथा लेभल छपाई	ल.स.	१
७.	खाल्डो खन्ने मेसिन	थान	१
८.	मिनीटिलर ५.५ एच.पी. खरिद	थान	३
९.	मिनिटिलर ७ एच.पी. खरिद	थान	७
१०.	डिजिटल तराजु ५० के.जि.	थान	५
११.	डिजिटल तराजु १०० के.जि.	थान	२
१२.	ई स्प्रेयर	थान	२०
१३.	टनेल प्लास्टिक खरिद ६*१२ मि	रोल	१
१४.	जीक ज्याक एण्ड प्रोफाइल खरिद	मि	१६०
१५.	प्लाष्टिक पाईप खरिद २० एम.एम.	मि	४०००

मसला बाली
पकेट संचालक
समिति
इन्द्रसरोवर
गाउँपालिका
वडा न. ५
फाखेल अन्तर्गत
संचालन भएका
कार्यक्रम हरु

मसला बाली पकेट संचालक समिति इन्द्रसरोवर गाउँपालिका वडा न. ५ को तस्बिरहरु

क्र.सं	विवरण	इकाई	परिमाण
१.	हजारी खरिद	संख्या	२०
२.	बिसादी खरिद	ल स	१
३.	शुष्म खाद्य तत्व खरिद	ल.स.	१
४.	निलोतुथो खरिद	के.जि.	६०
५.	प्रांगारिक मल खरीद	के.जि.	४०००
६.	चुन खरिद	के.जि.	८०
७.	मिनिटिलर ७ एच.पी.	थान	२
८.	डिजिटल तराजु १०० के.जि.	थान	१०
९.	सिकेचर खरिद	थान	६
१०.	प्लाष्टिक को क्रेट खरिद	थान	३०
११.	ई स्प्रेयर	थान	१६
१२.	आरी खरिद	थान	७
१३.	फ्रुट हार्भेस्टर खरिद	थान	५
१४.	फलफुल टिप्ने स्ट्यान्ड	थान	१०
१५.	हिल टेक टक्की	थान	२०
१६.	प्लाष्टिक पाईप खरिद २० एम.एम.	मि	४२००

नमुना
फलफुल
पकेट
संचालक
समिति
इन्द्रसरोवर
गाउँपालिका
वडा न. ३
सिस्नेरी
अन्तर्गत
संचालन
भएका
कार्यक्रम हरु

नमुना फलफुल पकेट संचालक समिति इन्द्रसरोवर गाउँपालिका वडा न. ३ सिस्नेरी को तस्बिरहरु

क्र.सं	विवरण	इकाई	परिमाण
१.	बिउबिजन खरिद	ल.स.	१
२.	बिषादी खरिद	ल.स.	१
३.	सुक्ष्मखाध्य तत्व खरिद	ल,स.	१
४.	मल्लिचंड प्लास्टिक खरिद	रोल	३५
५.	मिनिटिलर ७ एच.पी.	थान	८
६.	डिजिटल तराजु १०० के.जि.	थान	१०
७.	ई स्प्रेयर	थान	२५
८.	टनेल प्लाष्टिक ६*१२ मि खरिद	थान	२५
९.	टनेल प्लाष्टिक ६*१०० मि खरिद	रोल	२
१०.	प्लाष्टिक पाईप खरिद २५०० मि २० एम.एम.	मि	२५००
११.	प्लाष्टिक पाईप खरिद १००० मि ३२ एम.एम.	मि	१०००
१२.	ईन्सेक्ट नेट खरिद	मि	१०००

इन्द्रसरोवर
तरकारी पकेट
संचालक
समिति
इन्द्रसरोवर
गाउँपालिका
वडा न. ३
सिस्नेरी
अन्तर्गत
संचालन
भएका
कार्यक्रम हरु

नमुना फलफुल पकेट संचालक समिति इन्द्रसरोवर गाउँपालिका वडा न. ३ सिस्नेरी को तस्बिरहरु

Shot on OnePlus
By raj baral

TRIPLE LAYER
500 Ltrs.

“प्रयोगमैत्री संरचना, शिक्षा, पर्यटन र
कृषि-समतामूलक विकास इन्द्रसरोवरको समृद्धि”
इन्द्रसरोवर गाउँपालिका बाट प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण
परियोजना पकेट विकास कार्यक्रम द्वारा
५०% अनुदानमा
कृषि सामग्री वितरण कार्यक्रम
मिति: २०७३.०३.०१
स्थान: इन्द्रसरोवर गा.पा.
वडा नं.: १
आयोजक
इन्द्रसरोवर तनका
संचालक समिति

क्र.सं	विवरण	इकाई	परिमाण
१.	बिउबिजन खरिद	ल स	१
२.	बिषादी खरिद	ल स	१
३.	सुक्ष्मखाद्य तत्व खरिद	ल स	१
४.	मल्लिचंड प्लास्टिक खरिद	रोल	२०
९.	मिनिटिलर ७ एच.पी.	संख्या	७
७.	मिनिटिलर ६ एच.पी.	संख्या	३
८.	मिनिटिलर ५.५ एच.पी.	संख्या	७
९.	डिजिटल तराजु १०० एच.पी.	संख्या	८
१०.	प्लाष्टिक को क्रेट खरिद	संख्या	१००
११.	केचप बनाउने मेसिन खरिद	संख्या	१
१२.	खाडल बनाउने मेसिन खरिद	संख्या	१
१३.	सोलार ड्रायर खरिद	संख्या	१
१४.	हजारी खरिद	संख्या	२०
१५.	ई स्प्रेयर	संख्या	१८
१६.	फलामे टनेल प्लाष्टिक ६*१२ मि निर्माण थोपा सिचाई सहित	संख्या	१५
१७.	हाईटेक नर्सरी घर निर्माण	संख्या	२
१८.	तरकारी बोरा लेवलीड तथा प्याकेजिड प्लाष्टिक पाईप खरिद २००० मि २० एम.एम.	पटक	१
१९.		मि	२०००

प्रधानमन्त्री
कृषि
आधुनिकीकरण
परियोजना ब्लक
विकास कार्यक्रम
(फाखेल तरकारी
ब्लक संचालक
समिति
इन्द्रसरोवर ४
र ५ बाट
संचालन भएका
कार्यक्रमहरु

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना ब्लक विकास कार्यक्रम (फाखेल तरकारी ब्लक संचालक समिति इन्द्रसरोवर ४ र ५ को तस्बिरहरु)

संरचित संरचनामा तरकारी खेति(फाखेल कृषि सहकारी संस्था लि. इन्द्रसरोवर ४

कृषि ज्ञान केन्द्र चितवनबाट संरचित संरचनामा तरकारी खेति अन्तर्गत ५०% अनुदानमा बिक्रम लामाले निर्माण गरेको ६ मि. चौडाई २१ मि. लम्बाई को ४ वटा टनेल

संरचित संरचनामा तरकारी खेति(गतिशील साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. इन्द्रसरोवर ४

कृषि ज्ञान केन्द्र चितवनबाट संरचित संरचनामा तरकारी खेति अन्तर्गत ५०% अनुदानमा लक्ष्मी लामाले निर्माण गरेको ६ मि. चौडाई २१ मि. लम्बाई को ४ वटा टनेल

संरचित संरचनामा तरकारी खेति(महाचुनी कृषि सहकारी संस्था लि. इन्द्रसरोवर ५

कृषि ज्ञान केन्द्र चितवनबाट संरचित संरचनामा तरकारी खेति अन्तर्गत ५०% अनुदानमा मखनमाया बलामीले निर्माण गरेको ६ मि. चौडाई २१ मि. लम्बाई को २ वटा टनेल

संरचित संरचनामा तरकारी खेति(महाचुनी कृषि सहकारी संस्था लि. इन्द्रसरोवर ५

कृषि ज्ञान केन्द्र चितवनबाट संरचित संरचनामा तरकारी खेति अन्तर्गत ५०% अनुदानमा रमेश
खत्रीले निर्माण गरेको ६ मि. चौडाई २१ मि. लम्बाई को २ वटा टनेल

कृषि यान्त्रिकरण प्रवर्दन कार्यक्रम (गतिशील साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. इन्द्रसरोवर

कृषि ज्ञान केन्द्र चितवन बाट कृषि यान्त्रिकरण प्रवर्दन कार्यक्रम अन्तर्गत ५०% अनुदानमा विभिन्न यन्त्र उपकरण बितार्नका तस्बिरहरु

केहि जिज्ञासा सल्लाह सुझावहरु
भए.....?

धन्यवाद